

**Metròpolis
Barcelona**

Agència de
Desenvolupament
Econòmic

Resum activitat 2020/22

PROGAMA ARIE

**Programa d'Atracció i Retenció
d'Inversió Empresarial a l'Àrea
Metropolitana de Barcelona**

Índex

1.	Introducció i objectius	3
2.	Programa	4
2.1.	Formació	4
2.4.	Selecció d'empreses participants	4
2.5.	Entrevistes.....	5
2.6.	Elaboració de fitxes i diagnòstic.....	5
2.7.	Seguiment dels projectes identificats.....	5
3.	Ajuntaments i empreses participants	5
4.	Execució i resultats del programa	7
5.	Conclusions.....	9
6.	Posicionament i evolució del programa ARIE.....	10

1. Introducció i objectius

El present resum recull la metodologia, detalls i conclusions de la darrera edició del **Programa ARIE**, iniciativa d'Atracció i Retenció d'Inversió Empresarial impulsat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). El Programa ARIE està orientat a fomentar la captació de projectes d'expansió i de creixement d'empreses implantades en el territori metropolità. A més, planteja millorar l'eficàcia i eficiència en el suport de la gestió de tots els serveis i recursos destinats a aquest fi.

Els objectius del programa són:

- **Recolzar la competitivitat** d'aquelles empreses amb voluntat d'invertir recursos.
- **Reforçar i posicionar les empreses ja instal·lades a l'Àrea Metropolitana de Barcelona**, locals i internacionals, atraient i consolidant inversions productives, projectes tecnològics i d'innovació.
- **Potenciar el posicionament de l'Àrea Metropolitana com a enclavament productiu** sota un enfocament de creació d'ocupació estable i de qualitat a les empreses de l'AMB.
- **Programa d'aftercare** per la identificació de nous projectes d'inversió.
- **Detecció de necessitats i problemàtiques, tendències i oportunitats** de les empreses implantades al territori.
- **Apropament dels Serveis de Promoció Econòmica** municipals a les empreses del territori.
- **Formació dels Serveis de Promoció Econòmica** amb relació a polítiques d'aftercare empresarial.
- **Prevenició de riscos futurs** i desenvolupament de **polítiques empresarials**.

No obstant a això, el context de la pandèmia de la COVID-19 va suposar el plantejament de nous objectius per tal de donar suport al teixit empresarial de l'AMB. En consideració de la post pandèmia es va fixar:

- **Reactivar l'activitat de les empreses impactades per la crisi de la COVID-19**, anàlisi i avaluació de l'impacte de la pandèmia a les empreses de l'AMB.
- **Recuperar els nivells d'ocupació previs a la crisi de la COVID-19** i avaluació dels instruments disponibles com els ERTOS per part de les empreses.
- **Aproximació de les administracions locals al teixit empresarial** per a la resolució de problemàtiques i facilitar les gestions administratives.

2. Programa

La metodologia per a portar terme el programa ARIE s'ha fonamentat en **dues etapes**.

La primera fase ha consistit en la **detecció d'oportunitats d'inversió i/o necessitats per a la reactivació d'empreses post COVID**.

La segona etapa del programa s'ha focalitzat en l'articulació de **protocols de suport, acompanyament i seguiment pel desenvolupament dels projectes** prèviament identificats.

Sota aquestes premisses el programa s'ha estructurat en les següents 7 fases:

1. **Formació als tècnics/ques municipals de promoció econòmica i desenvolupament empresarial** de cada ajuntament seleccionat. La formació s'ha estructurat en tres mòduls:

- **1r mòdul** – Estratègia d'atracció d'inversions
- **2n mòdul** – Programa d'Atracció i Retenció d'Inversió Empresarial a l'AMB
- **3r mòdul** – Pla de negoci

Aquesta formació es va dur a terme al maig del 2020 i el juny del 2021 pels ajuntaments participants.

2. **Preselecció d'empreses** elaborada en dues etapes:

- Una **primera selecció** de les empreses més destacades per criteris econòmics, sectorials i per criteris establerts per la mateixa Metyis a través d'anàlisis elaborades amb bases de dades internes de la firma.
- **Segon filtratge** considerant la dimensió de l'empresa, la predisposició de l'equip directiu a col·laborar en el projecte i les perspectives de creixement a mig-llarg termini.

3. **Comunicació formal del programa ARIE a les empreses preseleccionades** i invitació per a la seva participació.

4. **Selecció de 10 empreses** per part de cada ajuntament a partir de la preselecció de Metyis i sota les consideracions municipals específiques de cada consorci.

A més, en aquesta fase s'han realitzat una **sèrie d'accions destinades a involucrar les empreses, institucions participants i a formar els equips de treball**.

5. **Realització d'entrevistes referents al pla de creixement i inversió/necessitats de cada empresa seleccionada.** Aquestes entrevistes s'han realitzat de forma presencial, amb la possibilitat de realitzar-les telemàticament com a mesura preventiva en situació de pandèmia. L'acompliment de les entrevistes es complementa amb assistència de tècnics municipals i consultors de Metyis.

6. **Elaboració de fitxes resum de les reunions, extracció d'informació per a cada municipi i a nivell agregat per a l'AMB.** S'han inclòs també les necessitats concretes de cada empresa detectades en les entrevistes.

7. **Acompanyament dels ajuntaments** en la fase de seguiment dels projectes identificats durant el programa. En aquesta fase final del programa ARIE s'han dut a terme tasques de suport i assessorament focalitzats en els projectes d'inversió per tal de donar resposta a les empreses una vegada realitzades les entrevistes.

3. Ajuntaments i empreses participants

En aquest Programa ARIE han participat **22 dels 36 municipis** que formen l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Municipis participants

Barberà del Vallès	Barcelona	Castellbisbal	Castelldefels
Cerdanyola del Vallès	Cervelló	el Prat de Llobregat	Gavà
Esplugues de Llobregat	l'Hospitalet de Llobregat	Molins de Rei	Pallejà
Ripollet	Sant Adrià de Besòs	Sant Andreu de la Barca	Sant Boi de Llobregat
Sant Cugat del Vallès	Sant Feliu de Llobregat	Sant Joan Despí	Sant Just Desvern
Sant Vicenç dels Horts	Viladecans		

Aquests municipis que conformen la **Xarxa ARIE** agreguen la major concentració d'activitat econòmica i **representen en el seu conjunt el 83,5% de l'Àrea Metropolitana de Barcelona en població**. En conseqüència **representen el 35,74% del total de Catalunya**.

Pel que fa a les entitats participants, el programa ARIE ha involucrat **142 empreses**. La llista de participants ha comptat amb una alta varietat sectorial incloent representants de fins a **23 indústries diferents**.

Sector	Núm. Visites	Núm. Projectes	% Èxit sector	% Èxit global
Aixeta	2	2	100%	2,06%
Alimentació i Begudes	12	6	50%	6,19%
Arts gràfiques	2	1	50%	1,03%
Automoció	9	2	22%	2,06%
Bricolatge	1	0	0%	0,00%
Construcció	15	7	47%	7,22%
Electrònica	1	0	0%	0,00%
Farmacèutica	2	1	50%	1,03%
Ferrovitari/aeri	1	1	100%	1,03%
Gestió residus	2	1	50%	1,03%
Logística	13	11	85%	11,34%
Metal·lúrgica	20	16	80%	16,49%
Química	13	11	85%	11,34%
Serveis	9	7	78%	7,22%
Tèxtil	3	3	100%	3,09%
Armament	1	1	100%	1,03%
Automatització - Enginyeria	4	2	50%	2,06%
Ciències de la Salut	12	10	83%	10,31%
Educació	2	0	0%	0,00%
Energia	3	3	100%	3,09%
Finances	1	1	100%	1,03%
Packaging	2	1	50%	1,03%
TIC	12	10	83%	10,31%
Total	142	97		

4. Execució i resultats del programa

En la consecució del programa ARIE s'han efectuat **142 visites a empreses** i s'ha conclòs amb la detecció de **97 empreses amb projectes d'inversió**, això suposa que hi ha un 68% de volum d'inversió dintre de la Xarxa ARIE. Aquesta dada reflecteix la capacitat d'inversió del teixit empresarial de l'AMB, tot i el context socioeconòmic desfavorable marcat per la pandèmia i postpandèmia.

Les principals tipologies d'inversió detectades són les **noves inversions** i els **projectes de creixement** amb un 32% i 31% respectivament del total de projectes identificats. Els projectes **d'ampliació de capacitats i/o infraestructures** són la tercera iniciativa amb més aposta dintre de les empreses de l'AMB amb un 13%, seguit pels projectes **R+D+i** amb un 11%.

Tipologia de Projecte	Número	% projectes	% total empreses
Empreses Visitades	142		
Empreses amb projectes d'inversió	97		68%
Nova Inversió	34	32%	24%
Creixement	33	31%	23%
R+D+i	13	11%	8%
Ampliació	14	13%	10%
Digitalització - Innovació	6	6%	4%
Altres	7	7%	5%

A més de la detecció de projectes d'inversió, el Programa ARIE ha permès donar veu a les empreses sobre les **principals problemàtiques amb les quals conviu el teixit empresarial de l'AMB** i així poder facilitar l'actuació de l'administració en la seva resolució. Les àrees que requereixen actuació per part de l'administració és la **connectivitat** a les zones industrials, la **mobilitat**, la **gestió de residus**, l'**ordre públic**, la **gestió de polígons**, la **gestió d'ajudes**, els **tràmits administratius** i la incertesa en l'**àmbit legislatiu**. Dintre d'aquestes àrees es detecten les següents problemàtiques i necessitats:

- **Connectivitat:** Les empreses denuncien que la **fibra òptica no arriba a tots els polígons industrials** dificultant la digitalització del teixit empresarial i la transició cap a la indústria 4.0.
- **Mobilitat:** Per una banda, es requereixen **noves infraestructures** així com **l'ampliació de les vies existents** per a una major utilització, per tal de facilitar la comunicació amb altres regions i possibilitar el creixement econòmic. Per altra

banda, es requereixen recursos i infraestructures per a facilitar la **transició cap a la mobilitat elèctrica** de les empreses. També es demana **l'habilitació de pàrquings** als polígons industrials com a una de les necessitats per donar acollida a nou personal.

- *Gestió de residus*: Les empreses **denuncien falta de serveis de recollida de deixalles, habilitació de containers i una millora del reciclatge**. A més de la millora d'aspectes que afecten l'activitat productiva en els polígons, també es requereixen recursos perquè les empreses puguin complir amb les seves **agendes en sostenibilitat** i fer la **transició cap a pràctiques sostenibles i l'economia circular**.
- *Ordre públic*: Es denuncia desatenció per part de l'administració en el **control d'activitats il·legals alienes a l'activitat productiva de les empreses en els polígons industrials**. Les principals problemàtiques són "botellons", carreres il·legals i abocament de deixalles.
- *Gestió dels polígons*: Es requereix una millora de la **situació legal per a la realització de projectes urbanístics** a polígons industrials. Actualment les empreses pateixen molts contratemps legals que impossibiliten el desenvolupament del teixit empresarial. Es requereix també una **major eficiència en el manteniment de l'enllumenat, la calçada, el clavegueram** i totes aquelles **competències relatives als serveis que requereixen els polígons**. En l'àmbit immobiliari, destaca la dificultat per trobar parcel·les d'una certa dimensió a l'AMB. Per aquest motiu, moltes empreses troben dificultats per a consolidar la producció en un únic espai.
- *Gestió d'ajudes*: Es denuncien **problemes en la rebuda dels ajuts Next Generation**. Els recursos són necessaris per al desenvolupament intern d'iniciatives que millorin la competitivitat de les empreses de la Xarxa ARIE.
- *Tràmits administratius*: Les empreses sol·liciten una **finestra única per a cursar tramitacions de manera efectiva**, donat que l'actual falta de mecanismes provoca que les companyies desestimïn la sol·licitud de certs recursos. A més, es demana una **tramitació més àgil de permisos de treball i residència i documentació per a la contractació de treballadors estrangers**.
- *Legislació*: La reforma laboral i la legislació respecte al teletreball genera inestabilitat a les empreses i preocupa de cara a **futures contractacions, la retenció de plantilla i el cost de personal**.

5. Conclusions

Després de l'acompliment del programa ARIE s'han pogut extreure les següents conclusions dels projectes identificats en l'AMB.

Dintre de la variada naturalesa dels projectes d'inversió detectats, destaquen els projectes que se centren en **inversions productives amb contingut tecnològic i projectes destinats a l'ampliació de capacitats i infraestructures**. Aquest tipus d'inversió responen al creixement de mercats industrials i logístics, especialment d'aquells sectors que han patit menys l'impacte provocat per la pandèmia.

També tenen molta presència els projectes destinats a **l'automatització, tecnificació i digitalització de l'activitat productiva**. Aquests projectes s'emmarquen en projectes d'**innovació de producte i transició a la indústria 4.0**, i en la **modernització de línies de producció** per augmentar la productivitat.

En l'àmbit de l'**eficiència energètica** i la **mobilitat sostenible** també s'hi detecten fortes inversions. Instal·lació de plaques fotovoltaïques, cerca d'iniciatives d'economia circular i el plantejament de comunitats energètiques són algunes de les iniciatives amb major impuls dintre de la Xarxa ARIE. Remarcar que aquestes inversions no han estat comptabilitzades en el còmput global ja que aquest tipus de projectes disposen d'un programa d'ajudes obert.

La majoria de projectes identificats van destinats a l'**expansió** de les empreses, però també si detecten processos de diversificació, integració vertical, obertura de noves seus comercials, així com d'ampliació d'instal·lacions productives i de R+D+i. Arran de la manca de subministraments durant la pandèmia, les empreses s'estan replantejant un nou model productiu caracteritzat per l'**acostament de la cadena de valor**, que s'estableix com un objectiu a mig termini i esperà influenciar l'impacte a futur dels projectes d'inversió detectats.

Tot i la quantitat de projectes identificats, el **grau de maduració no és gaire elevat**. Les empreses resten expectants de l'evolució de l'economia per a realitzar les inversions en períodes d'estabilitat dels mercats, a més d'esperar la definició dels ajuts Next Generation. Els membres de la xarxa ARIE esperen aquests ajusts especialment per a dur a terme projectes de digitalització.

Dintre del gruix de projectes d'inversió, es detecta un **retorn de l'activitat productiva cap a Catalunya**, on destaca un projecte de relocalització de la producció situada a Àsia al territori.

Entrant en tendències de caràcter sectorial o tipologies més concretes hi destaquen la **diversificació productiva de sectors tradicionals** com a mesura per a reduir la dependència del sector, la **integració vertical** com a mecanisme d'entrada a mercats estrangers i **processos de M&A** per a esdevenir grups empresarials amb major força.

En aquesta edició del programa també s'han detectat importants tendències en l'àmbit de l'ocupació. El projectes detectats generaren **ocupació qualitativa i de llarg recorregut**, però actualment hi ha gran **dificultat per a trobar perfils tècnics**. Com a resposta s'ha **incrementat el nivell retributiu**, moltes vegades inassolible per a les empreses, i s'han destinat grans esforços a la **retenció de talent**. Les empreses afirmen ser usuàries dels serveis municipals d'ocupació especialment per a la contractació de perfils no tècnics, la valoració és dispar.

Per últim, destacar **l'impacte de la pandèmia** en els membres de la xarxa ARIE. Les empreses han experimentat creixements estancats i han hagut de revisar els seus plans estratègics comercials i de creixement. Com a conseqüència, molts **projectes de creixement empresarial s'han hagut de posar en espera**, s'han **ressituat molts processos** i les empreses han **reduït la generació d'ocupació al mínim**. Hi ha empreses que encara estan utilitzant el recurs de l'ERTO.

6. Posicionament i evolució del programa ARIE

El programa ARIE ha permès el desenvolupament de competències dels ajuntaments en l'àmbit de la gestió del seu teixit empresarial. Aquestes competències són:

- **Consolidació dels tècnics de promoció econòmica dels municipis com a interlocutors directes** entre les empreses i l'ajuntament
- **Desenvolupament de competències dels tècnics de promoció econòmica en l'assessorament d'empreses** a través d'una visió transversal d'aquestes durant el programa
- **Apropament dels tècnics de promoció econòmica al seu teixit empresarial**
- **Potenciació de la cohesió entre empreses de diferents municipis** per a la creació d'associacions i sinergies entre aquests

De cara a futurs programes ARIEs, Metyis proposa **10 eixos de desenvolupament** que millorarien encara més els resultats obtinguts en aquesta edició del programa. Aquest eixos són:

- **Metodologia de treball** pel seguiment i consecució dels projectes d'inversió detectats.
- Gestió dels **projectes d'inversió d'ampliació quan es superen les fronteres municipals**.
- **Mapeig de les Administracions Públiques** per a la cerca de recursos de manera optimitzada en la gestió de la cartera de projectes d'inversió.
- Elaboració de la **Proposta de Valor Municipal**.

- Metodologia de treball per **adaptar la Proposta de Valor individualitzada per a cada empresa.**
- **Catàleg de Serveis Municipals** - treball cap al Business Landing
- Formació i **Aportació de coneixement tècnic.**
- **Dinamització de la Xarxa** de Membres ARIE.
- **Incorporació de Nous Municipis al Programa** i revisió del actuals.
- **Creació de la xarxa de multiplicadors** ARIE per assolir una Projecció a l'exterior.